

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Úloha Ministerstva zdravotnictví a Hlavního hygienika ČR

Programy prevence úrazů

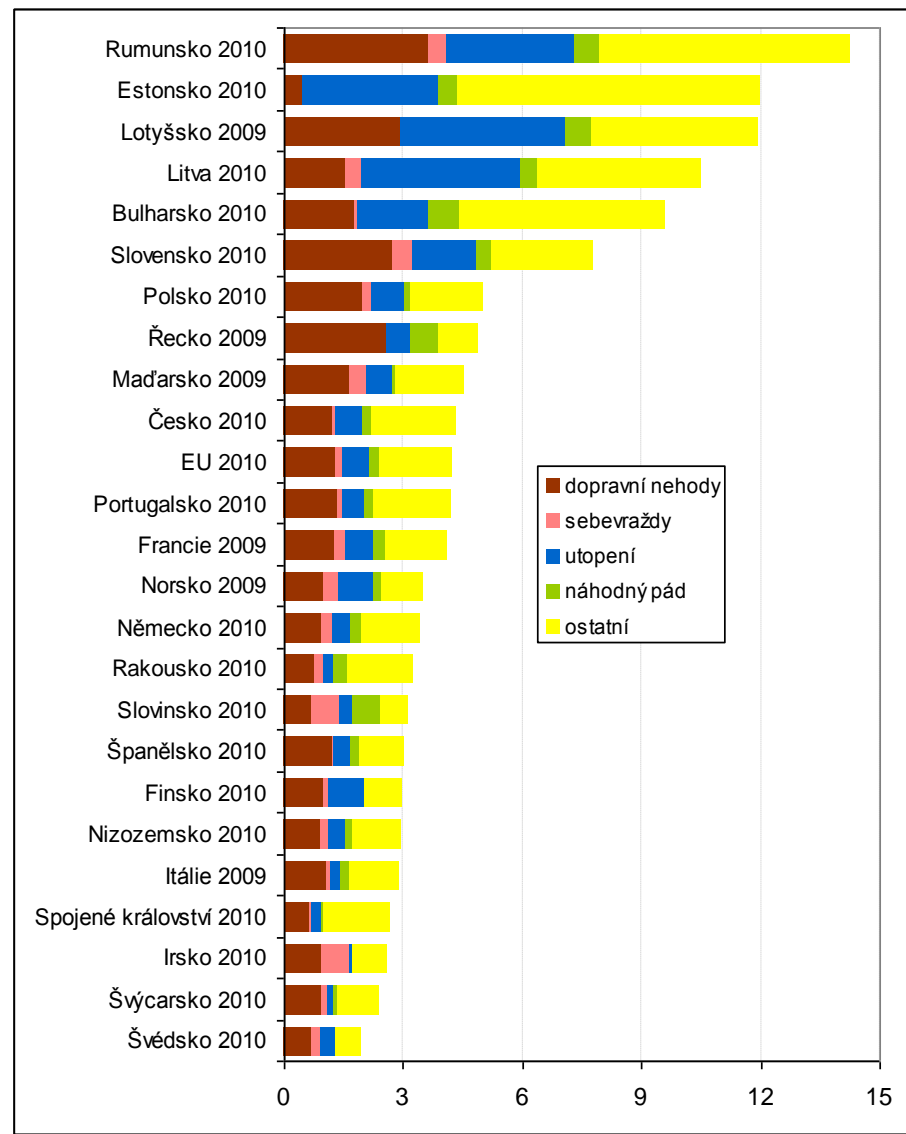
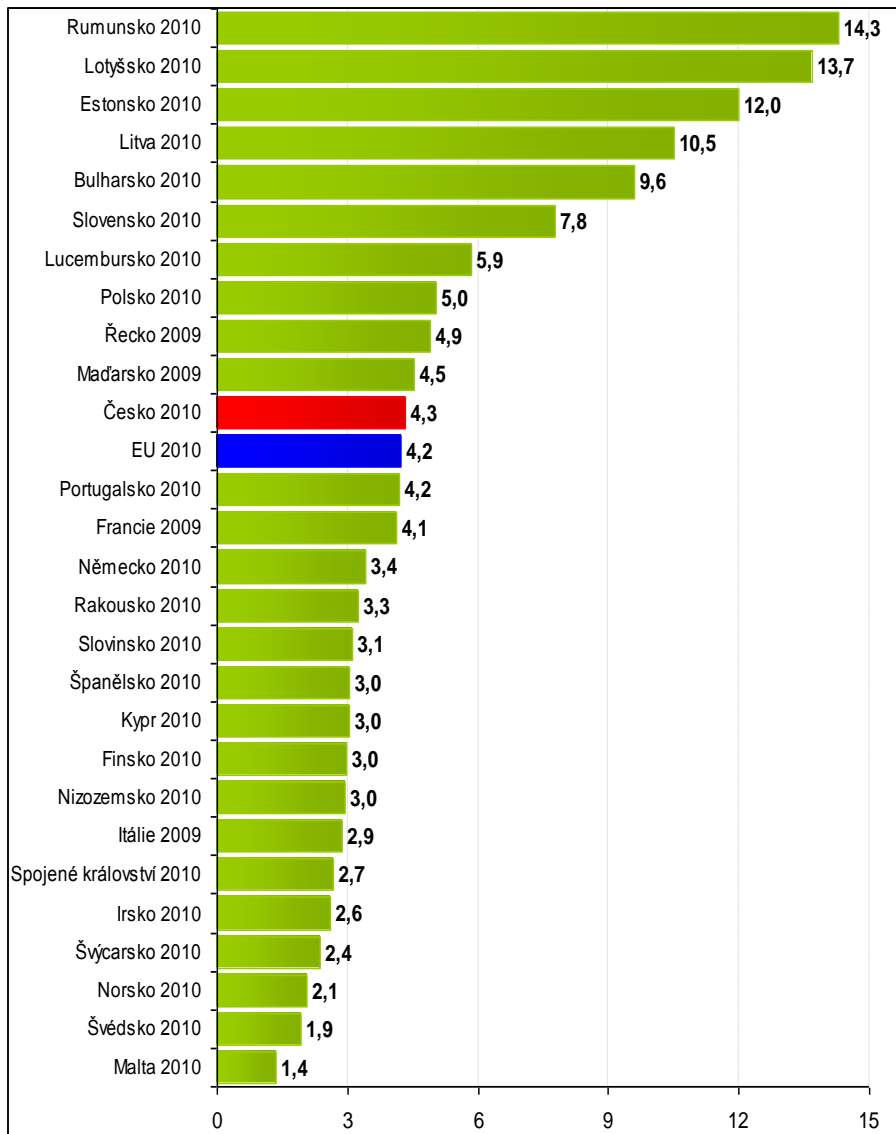
MUDr. Stanislav Wasserbauer

ředitel odboru strategie a řízení
ochrany a podpory zdraví

ÚRAZY

- **závažný celosvětový i národní problém**
- **závažný zdravotnický, ekonomický a společenský problém**
- **v ČR jsou dětské úrazy nejčastější příčinou úmrtí dětí a třetí nejčastější příčinou úmrtí v celé populaci**
- **ČR se řadí mezi státy s vysokou mírou úrazovosti**
- **úrazům lze předcházet, jsou z větší části preventabilní !!!**

SDR dětí 0 – 14 let na vnější příčiny v Evropě

Úloha MZ – strategické dokumenty

MZ a jím řízené organizace (hygienická služba) naplňují v rámci své činnosti množství strategických dokumentů obsahujících problematiku prevence úrazů

- **Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007 - 2017**
- **Zdraví 21: Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny ve 21. století (cíl 9: Snížení výskytu poranění způsobených násilím a úrazy)**
- **Národní strategie silničního provozu**
- **Národní akční plán zdraví a životního prostředí**
- **Koncepce hygienické služby a prevence**
- **Zdraví 2020**

Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007–2017

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 22. srpna 2007 č. 926

o Národním akčním plánu prevence dětských úrazů
na léta 2007 až 2017

Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007–2017

Vláda

I. bere na vědomí Zprávu o situaci v oblasti dětských úrazů, obsaženou v části III materiálu č.j. 1182/07;

II. schvaluje Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007 až 2017, obsažený v části IV materiálu č.j. 1182/07 (dále jen „Národní akční plán“) a úkoly z něho vyplývající;

III. ukládá

1. ministrům zdravotnictví, průmyslu a obchodu, dopravy, vnitra, místopředsedovi vlády a ministru práce a sociálních věcí a ministryni školství, mládeže a tělovýchovy zabezpečit plnění úkolů vyplývajících z Národního akčního plánu a uvedených v jeho části 2 včetně zajištění příslušných finančních prostředků,

2. ministru zdravotnictví předložit vládě do 30. června 2010 a poté vždy do 30. června každého kalendářního roku v tříletém intervalu zprávu o plnění úkolů vyplývajících z Národního akčního plánu s prioritami na další období;

IV. doporučuje hejtmanům a primátorovi hlavního města Prahy ve spolupráci s orgány místní samosprávy a nevládními organizacemi do krajských rozvojových plánů zapracovávat prevenci dětských úrazů.

Národní akční plán prevence dětských úrazů na léta 2007–2017

- **Hlavní cíle:**
  - snížení úmrtnosti dětí a mládeže 0-19 let v ČR v důsledku úrazů
  - snížení četnosti těchto úrazů, zejména úrazů závažných a s trvalými následky
  - zajištění bezpečného prostředí pro děti
- **Hlavní prostředky k dosažení cílů NAP:**
  - sběr a analýza úrazových dat
  - Informovanost odborné i laické veřejnosti
  - využití rámcových vzdělávacích programů
  - zvýšení odpovědnosti za své zdraví
  - zvýšení odpovědnosti společnosti za veřejné zdraví
  - podpora projektů v rámci dotačních programů a EF
  - efektivní využívání finančních zdrojů
  - meziresortní spolupráce, spolupráce s veřejným i soukromým sektorem, pojišťovnami, NNO...
- **Ustavení Meziresortní pracovní skupiny pro prevenci dětských úrazů**
- **Uloženy úkoly jednotlivým resortům**

Prevence úrazů nejen mezirezortní, ale i multidisciplinární

- v ČR došlo k významnému poklesu standardizované úmrtnosti dětí a mládeže v důsledku úrazů
Děti 0-14 let: 2005 = 7,0 x 2010 = 4,3 (na 100 tis. dětí)
- **ČR se v současné době řadí mezi státy EU s nižší úmrtností na úrazy u dětí, ale ve srovnání s některými státy má ČR u dětí např. až 2,6 krát vyšší standardizovanou úmrtnost na dopravní úrazy**
- nejzávažnějším druhem úrazů u dětí jsou stále dopravní nehody – nejvíce děti umírají jako spolujezdci v autech (60%), jako chodci (37%)
- **dosavadní prevenci úrazů lze považovat za úspěšnou, je však třeba v ní nadále intenzivně pokračovat**

Koncepce hygienické služby a prevence

Koncepci předložilo Ministerstvo zdravotnictví Senátu ČR na základě jeho usnesení a jako východisko pro stabilizaci a rozvoj systému ochrany a podpory veřejného zdraví, tj. hygienické služby

Koncepce byla přijata a schválena v březnu t.r.

Koncepce je zároveň základem pro strategii prevence nemocí, zdravotních rizik a zlepšování zdravotního stavu populace ČR

Priority Koncepce HS a prevence

1. Dostatečná pohybová aktivita populace;
2. Správná výživa a stravovací návyky populace;
3. Zvládání stresu a duševní zdraví;
4. Zdravotně rizikové chování (konzumace tabáku, nadměrná spotřeba alkoholu, užívání drog, chování vedoucí k úrazům, rizikové sexuální chování a z toho plynoucí výskyt infekčních onemocnění – zvláště HIV/AIDS, virových hepatitid a sexuálně přenosných nemocí);
5. Vzdělávání a programy podpory zdraví zaměřené na determinanty a rizikové faktory zdraví, a také na podporu screeningových programů;
6. Infekční onemocnění, a to nové a znovu se objevující infekce, infekce spojené s poskytováním zdravotní péče, antimikrobiální rezistence a vakcinační programy
7. Snižování zdravotních rizik ze životního a pracovního prostředí;
8. Snižování nerovností ve zdraví;
9. Screeningové programy, jejich sledování a vyhodnocování jejich efektivity;
10. Identifikace možností pro případné plánování nových screeningových programů a jejich realizace.

Dotační programy MZ

- podpořen provoz a průběžná aktualizace webových stránek Národního koordinačního centra prevence úrazů, násilí a podpory bezpečnosti pro děti (NKCPU)
- dotační program MZ Prevence kriminality a péče o děti a dorost bylo podpořeno několik projektů prevence úrazů – zejména projekty zaměřené na sebepoškozování a sebevraždy u dětí
- **dotační program MZ Národní program zdraví - projekty podpory zdraví**

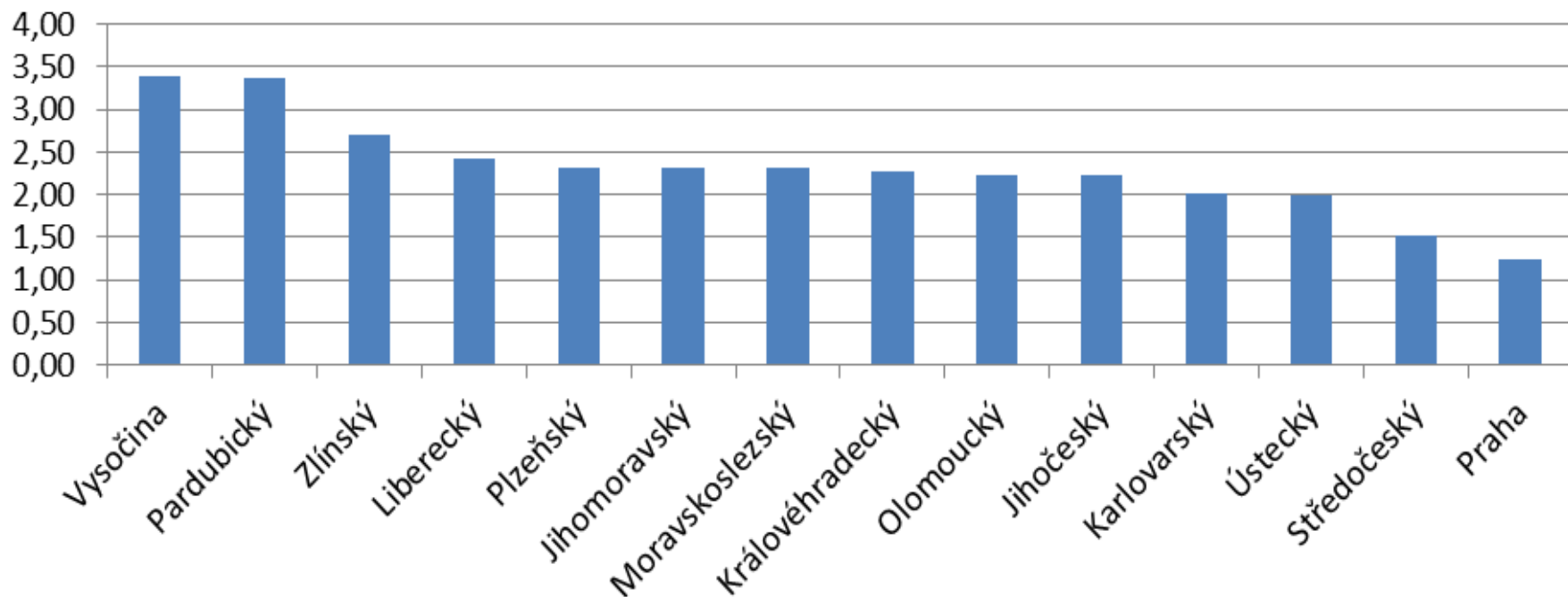
Název projektu	Předkladatel		Rok	Dotace
	Název	Město		
Chceme žít zdravě	Zdravá vysočina o.s.	Věžnice	2010	200 000 Kč
Chceme žít zdravě	Zdravá vysočina o.s.	Věžnice	2011	57 000 Kč
Co na to odborník IV.	Educat o.s.	Brno	2011	88 000 Kč
			2012	0 Kč
Buď zdravý, budeš "in"	Státní zdravotní ústav	Praha 10	2013	49 000 Kč
C e l k e m				394 000 Kč

Krajské hygienické stanice

- **orgán ochrany veřejného zdraví – významný podíl na prevenci úrazů, zejména dětí a mládeže**
- **dohled ve školních a předškolních zařízeních, na zotavovacích akcích pro děti a mládež, ve školách v přírodě – mj. s cílem vytvářet prostředí s eliminací možností úrazů dětí a mladistvých**
- **podíl na realizaci kampaní (Národní dny bez úrazů, Týden mobility...), spolupráce s různými partnery...**

- interaktivní programy pro děti
- **besedy a přednášky zejména na školách**
- **výuka na SŠ, VOŠ, VŠ**
- **akreditace MŠMT pro vzdělávací program pro pedagogy „Prevence úrazů a násilí na ZŠ“**
- realizace celostátních projektů prevence dětských úrazů („Dětství ve zdraví a bez úrazů“ ...)
- **realizace regionálních a komunitních programů prevence dětských úrazů**
- **osvěta, edice a distribuce ZVM**
- **metodické vedení škol podporujících zdraví**
- **spolupráce s BESIP, ČČK, Policií. NNO při jimi realizovaných projektech**

Podpora regionálním projektům prevence úrazů

Index školní úrazovosti v krajích ČR

Program prevence dětských úrazů

Kraj Vysočina

- **Kraj Vysočina - SZÚ - Zdravá Vysočina, o.s. - ČČK - ČP - BESIP**
- **ZVM - pracovní sešit, záložka, pracovní karty, metod. listy**
- **všichni žáci 3. tříd ze všech ZŠ v kraji (264 ZŠ / cca 5 tisíc žáků)**
- **cyklus 3 - 4 besed vč. nácviku 1. pomoci**
- **výtvarná soutěž**
- **Dny prevence dětských úrazů**
- **rok 2011: 20 ZŠ / 32 tříd / 650 žáků**
- **rok 2012: 55 ZŠ / 90 tříd / 1700 žáků**
- **rok 2013: 56 ZŠ / 85 tříd / 1600 žáků**

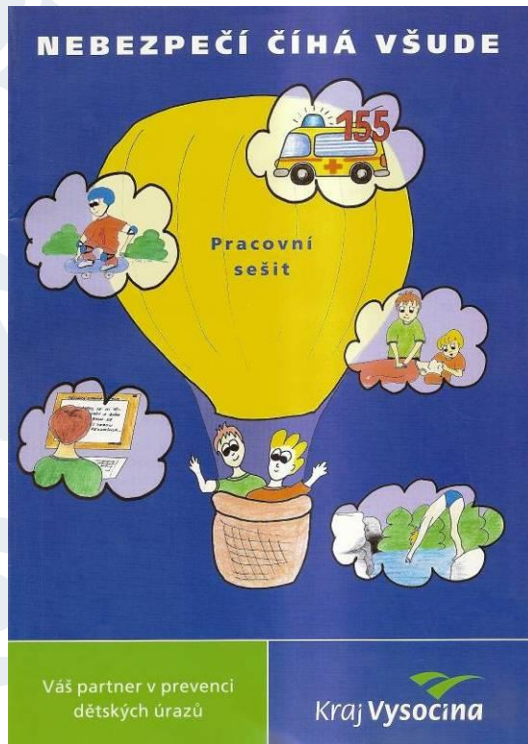

Program prevence dětských úrazů

Kraj Vysočina

Ediční činnost

Pracovní sešit

Záložka do sešitu

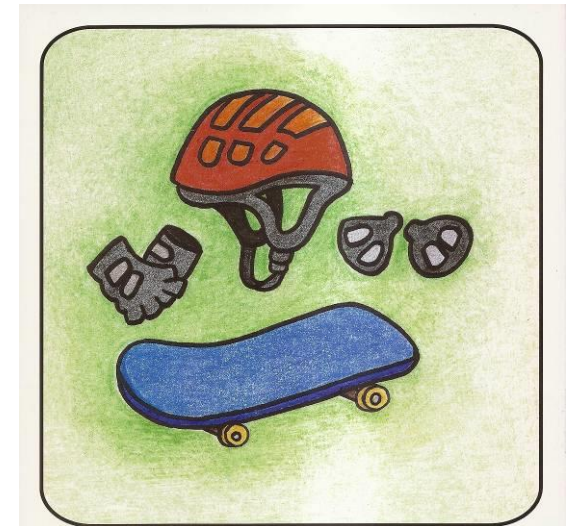
METODICKÉ LISTY

k pracovnímu sešitu „Nebezpečí číhá všude“

Úvodem:

Dostává se vám do rukou zdravotně-výchovný materiál, jehož úkolem je připomenout velké množství dětských úrazů a informovat o tom, jak úrazům dětí předcházet. Není třeba připomínat, o jak důležitá témata se jedná. Děti jsou buďto velmi šikovná a umějí namířeno a neustále usměrnováni

Metodické listy

Když se správně vybavíš,
úrazům tím zabráníš!

Váš partner v prevenci
dětských úrazů

Kraj Vysočina

Pracovní karty – 12 ks

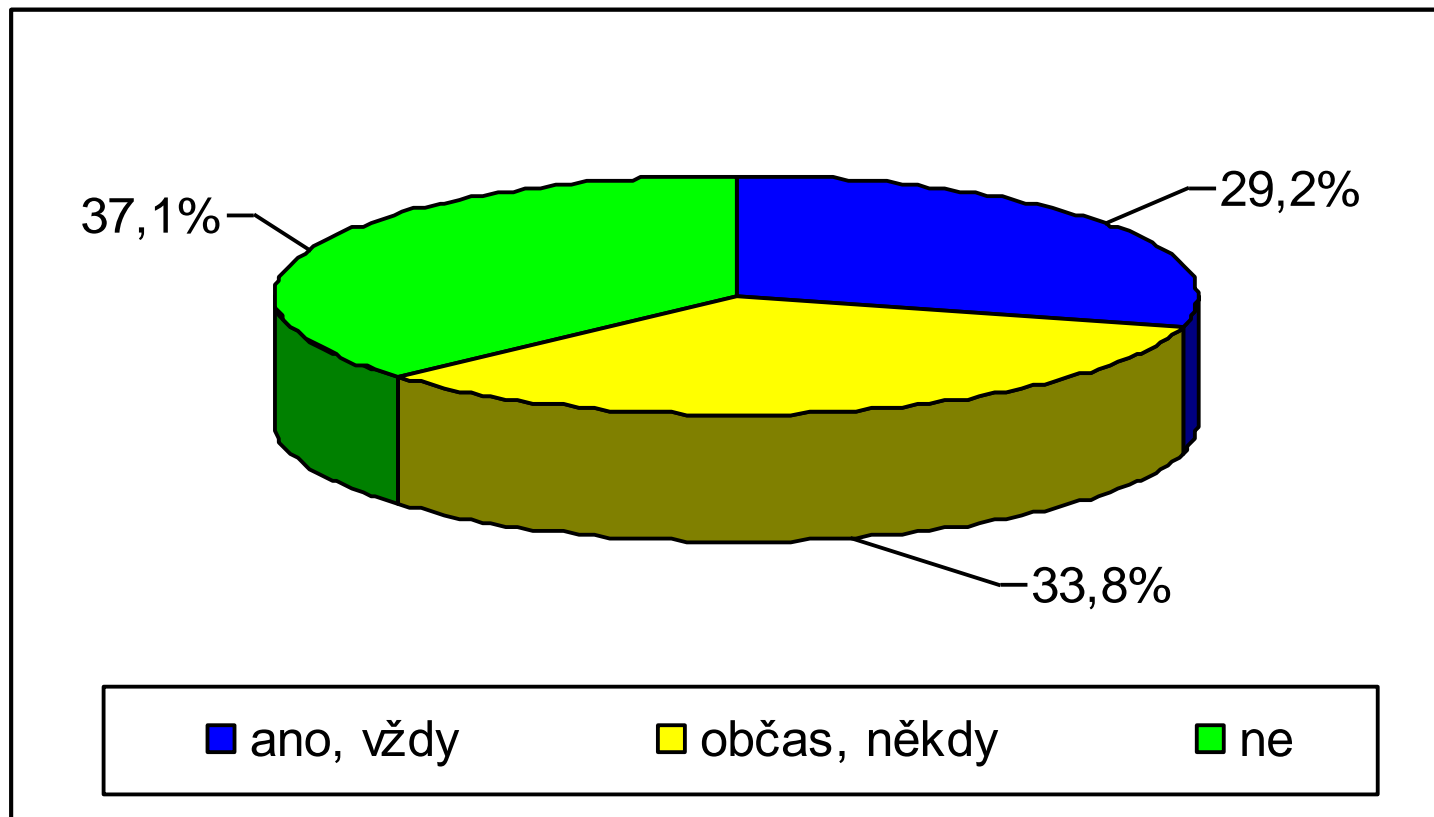
Projekt „První pomoc do škol“

Kraj Vysočina

- **Alarm:** úroveň znalostí první pomoci je nízká, správně poskytnout první pomoc nedokáže téměř 70 % populace
- **Motto:** znalost první pomoci musí být standardní a přirozenou součástí vzdělání všech mladých lidí
- **Obsah:** pravidelně každý školní rok od 2004 / 2005 v 8. třídách ZŠ (10 h) a ve 3. ročnících SŠ (3 h)
- **Cílové skupiny:** výukou prochází cca 97 % čtrnáctiletých a 80 % sedmnáctiletých
- **Souhrn:** celkem již proškoleno téměř 70 tisíc žáků a studentů
- **Náklady:** financováno Krajem – 1,9 mil. / rok = 240 Kč / 1 žáka

Používání helmy při jízdě na kole

studie šestnáctileté mládeže v Kraji Vysočina (n=866)

**Necelých 30% šestnáctileté mládeže používá helmu vždy,
třetina jen občas,
téměř 40% studentů helmu nepoužívá vůbec!!!**

Co mohou politici (a společnost) udělat pro snížení úrazů a jejich dopadů?

- **povýšit úrazovou prevenci na celospolečenskou zodpovědnost**
- **postihnout klíčové rizikové faktory nejčastějších úrazů**
- **zkoordinovat úsilí celé společnosti k vytvoření co nejméně rizikového prostředí cestou meziresortního přístupu**
- **pochopit, že prevence úrazů má širší než jen zdravotní význam**
- **realizovat přijaté závazky – celonárodní strategie**

Děkuji za pozornost

